

REVISORSEXAMEN

Del I

Maj 2017

© Revisorsinspektionen 2017

REVISORSEXAMEN

Allmänt

Datum:	29 maj 2017
Skrivtid:	2 x 6,0 timmar, varav 6,0 timmar för del I
Krav för godkänt resultat:	90 poäng av 150 utan några särskilda krav på fördelningen av poäng på olika uppgifter

Regler

- Du ska skriva ditt tentandnummer på varje blad.
- Det är inte tillåtet att ha kontakt med någon person eller använda Internet, e-post eller liknande för att söka kontakt med någon annan person.
- Det är inte tillåtet att använda Internet, e-post eller liknande för att söka efter information.

Följs inte reglerna kan Revisorsinspektionen avstå att rätta tentandens prov samt meddela tentandens handledare och arbetsgivare om det inträffade. Kontroll av tentandens dator kan göras såväl innan, som under och efter provet.

Utformning av svar

- Du lämnar alltid dina svar i egenskap av auktoriserad revisor.
- Svarstexten ska vara självständigt skriven och utformad så att den besvarar frågan på ett koncist sätt.
- Svarstexten ska inte enbart bestå av inklippt text eller hänvisningar till annan text, såsom lagar, råd, rekommendationer och liknande.
- Du ska ange motiveringar och hänvisningar samt visa uträkningar.
- Du ska markera eventuella citat med kursiv stil och ange källa.

Bedömning

Bedömningen av svar, som ska lämnas på bifogade svarsblanketter eller RI:s USB-minne, sker utifrån en svarsmodell. Alternativa svar kan - beroende på motiveringar - också beaktas vid bedömningen.

Svar på varje uppgift - eller deluppgift - bedöms enligt följande princip i exempelvis en fråga omfattande fem poäng:

5 p – Mycket bra svar

4 p – Bra svar

3 p – Acceptabelt svar

2 p – Svar med vissa brister

1 p – Svar med stora brister

0 p - Uteblivet eller i grunden felaktigt svar

Uppgift 1	Consult IT AB	Poäng
	Deluppgift 1.1	4
	Deluppgift 1.2	4
	Deluppgift 1.3	6
	Deluppgift 1.4	3
	Deluppgift 1.5	8
Summa		25

Uppgift 2	Ekokläder i Värmland AB	Poäng
	Deluppgift 2.1	7
	Deluppgift 2.2	5
	Deluppgift 2.3	8
	Deluppgift 2.4	5
Summa		25

Uppgift 3	Färgutveckling AB	Poäng
	Deluppgift 3.1	4
	Deluppgift 3.2	5
	Deluppgift 3.3	6
	Deluppgift 3.4	5
	Deluppgift 3.5	5
Summa		25

Lycka till!

1. Consult IT AB (25 poäng)

Bakgrund

Bolaget bedriver konsultverksamhet inom IT. Bolaget ägs av Lena Apelgren och Svante Persson som grundade företaget för 8 år sedan. Lena och Svante är verksamma i bolaget som konsulter. Styrelsen består av två externa ledamöter samt Lena och Svante. Bolaget har ca 15 anställda.

Du har varit personvald revisor i bolaget sedan det startade. Bolaget tillämpar K2-regelverket.

Den ekonomiska informationen för bolaget ser ut enligt följande:

Ekonomisk information (Mkr)	2016	2015	2014
Omsättning	14,0	13,2	12,2
Resultat före skatt	2,5	1,9	1,8
Summa tillgångar	5,8	5,1	4,5
Soliditet	85 %	83 %	80 %
Medelantal anställda	15	14	12

Deluppgift 1.1 (4 p)

I samband med uppstarten av revisionen visar det sig att den nyanställda revisionsmedarbetaren som är inplanerad på detta revisionsuppdrag är släkt med en av de externa styrelseledamöterna. Ledamoten är morbror till revisionsmedarbetaren.

Uppgift

Hur ställer du dig till denna omständighet? Kan medarbetaren fortsätta vara medlem i revisionsteamet och utföra revision av bolaget?

Deluppgift 1.2 (4 p)

Vid ett styrelsemöte under våren 2016 beslutade styrelsen att teckna avtal med en hyresvärd om nya lokaler. I hyresvärdens styrelse sitter en av Consult IT ABs externa styrelseledamöter och han har också en liten ägarandel i detta fastighetsbolag. Vid det aktuella styrelsemötet var Lena inte närvarande och hade inte uttryckt sin åsikt i frågan. Svante reserverade sig mot beslutet. Övriga styrelseledamöter röstade för förslaget varför det blev styrelsens beslut.

Uppgift

Är beslutet om att teckna nytt hyresavtal giltigt?

Deluppgift 1.3 (6 p)

Ett alternativ till att hyra nya lokaler är att förvärva en fastighet. Bolaget har kommit i kontakt med en mäklare som har en intressant fastighet som de skulle kunna förvärva. Den innehåller både flera lokaler och en del bostäder. Lena och Svante är intresserade av denna fastighet och funderar på hur ett eventuellt förvärv kommer att påverka bolagets.

Priset för fastigheten är 18 mkr. Hyresintäkterna uppgår till ca 2 mkr utöver de lokaler som bolaget själva kommer att utnyttja. Bolaget har bankmedel om ca 3,5 mkr och räknar med att kunna använda 3 mkr för förvärvet. Banken har beviljat lån på 15 mkr mot säkerhet i fastigheten. Räntesatsen på detta lån är för närvarande 3,0 %. Bolaget har sedan tidigare inga räntebärande eller andra långfristiga skulder. Av de 18 mkr avser 3 mkr mark och 15 mkr byggnad och avskrivningstiden på byggnaden beräknas vara 40 år från anskaffningstillfället. Driftskostnaderna för fastigheten beräknas till 400 tkr per år.

Uppgift

Hur kommer nyckeltalen soliditet, kassalikviditet och räntabilitet på ingående eget kapital före skatt att påverkas om bolaget förvärvar fastigheten? Räkna fram nyckeltalen och kommentera förändringen under förutsättning att förvärvet sker i början av räkenskapsåret 2017 och att övriga förhållanden är oförändrade jämfört med utgången av år 2016.

Deluppgift 1.4 (3 p)

Ett alternativ till att förvärva fastigheten är att förvärva det bolag som äger fastigheten. I det bolaget finns bara den aktuella fastigheten. Förvärvet kommer i så fall att ske i december 2016. Styrelsen funderar på hur förvärvet kommer att påverka årsredovisningen för Consult IT AB för 2016 och om det ska upprättas en koncernredovisning och en kassaflödesanalys.

Uppgift

Om förvärvet sker 2016 ska årsredovisningen för 2016 omfatta en koncernredovisning och kassaflödesanalys?

Deluppgift 1.5 (8 p)

I mars 2017 är det dags att avge revisionsberättelse. Du har följande omständigheter att ta ställning till:

- Bolaget hade under 2016 problem med en nyanställd redovisningsassistent som hade ansvar för den löpande redovisningen inklusive att utföra avstämningar av alla konton. Under maj 2016 visade det sig att redovisningen hade stora brister och att avstämningar av konton ej hade utförts. Den nyanställda redovisningsassistenten hade bristande kompetens och erfarenhet av redovisning, men ville inte avslöja sina brister och bad därför inte om hjälp. När bristerna i redovisningen uppdagades i maj 2016 anlätade bolaget omedelbart en redovisningskonsult. Konsulten redde ut hela bokföringen för 2016 och stämde av alla konton. I september 2016 var detta arbete klart och per 2016-09-30 fanns ett avstämt periodbokslut.

- Periodbokslutet per 2016-09-30 visade att aktiekapitalet var förbrukat. Detta hade med största sannolikhet inträffat under sommaren 2016, då intäkterna var låga. Styrelsen upprättade genast en kontrollbalansräkning, som utvisade samma kapitalbrist och kallade till extra bolagsstämma. Bolagsstämman beslöt att driva verksamheten vidare och under hösten 2016 hade bolaget god lönsamhet. Per 2016-12-31 var aktiekapitalet intakt igen. Då hela situationen hade sin grund i den olyckliga omständigheten med redovisningsassistenten har styrelsen valt att inte upplysa om kontrollbalansräkningssituationen i årsredovisningen.

Uppgift

Redogör för dina överväganden och upprätta revisionsberättelse för bolaget.

2. Ekokläder i Värmland AB (25 poäng)

Bakgrund

Ekokläder i Värmland AB ("Ekokläder") med säte i Täby säljer ekologiska egenproducerade kläder i sportkollektionsbranschen i Sverige och utlandet. Bolaget köper tyger från framförallt Indien och producerar sedan kläderna i sin produktionsanläggning i Karlstad. Koncernen består av moderbolaget och det helägda svenska dotterföretaget Ekosport AB. Koncernen ägs av familjen Andersson som tillsammans startade verksamheten i början av 2000-talet.

Den ekonomiska informationen för koncernen ser ut enligt följande:

Ekonomisk information (Mkr)	2016	2015	2014
Omsättning	753	623	592
Resultat före skatt	78	62	58
Summa tillgångar	898	885	853
Soliditet	32 %	29 %	27 %
Medelantal anställda	103	101	95

Du är vald revisor sedan räkenskapsåret 2012. Bolaget upprättar sin finansiella rapportering i enlighet med K3. Bolagets räkenskapsår är kalenderår.

Deluppgift 2.1 (7 p)

Ekosport äger en byggnad där samtliga lagerartiklar förvaras. Byggnaden köptes den 1 januari 2016 och i samband med köpet tog Ekosport upp ett externt banklån som löper med rörlig ränta, vilket innebär att bolagets resultat påverkas av förändringar på marknadsräntorna. För att reducera denna risk räntesäkras den rörliga räntan på lånet genom en ränteswap. Detta sker via teckning av ränteswap som har samma valuta, nominella belopp och räntebindningstid som det underliggande lånet. Dessa samband dokumenterades av bolaget vid tecknandet av ränteswappen. Ränteswappens nominella belopp uppgår till 200 Mkr och dess villkor innebär att moderbolaget betalar en fast ränta på 4 % och erhåller en rörlig ränta som för 2016 uppgick till 3,5 %. Per bokslutsdagen den 31 december 2016 är det verkliga värdet på ränteswappen 10 Mkr.

Uppgift

Bolagets ekonomichef Mattias Eriksson frågar dig nu hur redovisning ska ske av räntekostnad och ränteswap i bolagets resultat- och balansräkning per 31 december 2016. Redogör för det svar du ger ekonomichefen.

Deluppgift 2.2 (5 p)

Då bolaget handlar med utländska kunder och leverantörer har det mycket transaktioner i utländska valutor. Per 2016-12-31 har moderbolaget följande kundfordringar, leverantörsskulder och ett banklån i utländsk valuta. Belopp och valutakurser framgår nedan:

Avser	Nominellt belopp	Transaktionsdagens kurs	Balansdagens kurs
Kundfordringar	11,2 MEUR	9,69 SEK/EUR	9,57 SEK/EUR
Leverantörsskulder	7 Mkr MUSD	8,83 SEK/USD	9,10 SEK/USD
Banklån	3,18 MEUR	9,17 SEK/EUR	9,57 SEK/EUR

Uppgift

Beräkna valutakursdifferenserna och redogör för hur de ska presenteras i koncernens årsredovisning.

Deluppgift 2.3 (8 p)

Inför 2016 års granskning arbetar du inledningsvis med revisionsplaneringen. Ekokläder har växt relativt kraftigt under de senaste tre åren och det är främst antalet kunder som har utökats som följd av den stora efterfrågan på ekologiska kläder. Bolagets kunder är rädda för att behöva rea ut kläder som inte blivit sålda, vilket innebär att kunderna gör många men små beställningar av produkter. Ekokläder införskaffade under 2014 ett IT-system som inkluderar en modul med ett automatiserat lagersystem som endast kräver manuell hantering i mindre omfattning. När lagerartiklarna skickas till kund skapas en faktura automatiskt i systemet. Investeringen gjordes för att alltid ha tillräckligt med lagerförda artiklar med så korta ledtider som möjligt. Detta har dessutom inneburit lägre kostnader för företaget eftersom det krävs väldigt lite manuell hantering. Moderbolagets omsättning uppgår till 413 Mkr, resultat före skatt 28 Mkr, balansomslutning 144 Mkr och eget kapital 63 Mkr.

Uppgift

Redogör för din övergripande planering av uppdraget avseende följande områden för moderbolaget:

- Fastställ väsentlighet
- Identifiera områden med risk för väsentliga fel
- Redogör för vilka poster i balans- och resultaträkning och räkenskapspåståenden som påverkas av de identifierade betydande riskerna
- Redogör för din övergripande revisionsstrategi för att erhålla tillräckliga revisionsbevis avseende de poster i resultat- och balansräkningen som har identifierats

Deluppgift 2.4 (5 p)

Bolagets ekonomichef undrar hur koncernens enda filial, med säte i Norge, ska räknas om till SEK i bokslutet för 2016 eftersom han hört att reglerna har ändrats.

Uppgift

Redogör för möjliga metoder för omräkning av filialen enligt K3-regelverket och beskriv kortfattat innebörden av respektive metod.

3. Färgutveckling AB (24 poäng)

Bakgrund

Färgutveckling AB är ett bolag som tillverkar och säljer färgmaskiner för industriellt bruk. Bolaget har varit verksamt under nästan 50 år och är branschledande. Grundarfamiljen är fortfarande huvudägare med 34 % av aktierna. Bolaget är sedan augusti 2009 noterat på OMX Nasdaq Stockholm.

Du har varit bolagets revisor sedan årsstämman 2013.

Den ekonomiska informationen för koncernen ser ut enligt följande:

Ekonomisk information (Mkr)	2016	2015	2014
Omsättning	1 230	1 199	1 173
Resultat före skatt	120	100	104
Summa tillgångar	554	504	499
Soliditet	63 %	61 %	59 %
Medelantal anställda	100	99	93

Bolagets koncernredovisning upprättas i enlighet med IFRS och moderbolaget enligt RFR2. Bolagets räkenskapsår är kalenderår.

Deluppgift 3.1 (4 p)

Under revisionen av 2016 års räkenskaper har det uppdagats ett väsentligt fel i bolagets intäktssredovisning hänförligt till en större försäljning som gjordes 2014. Felet avser en post i balansräkningen som borde ha intäktsförts i 2014 års räkenskaper. Bolaget vänder sig nu till dig som revisor för att söka vägledning hur bolaget ska hantera denna felaktighet i sin årsredovisning som upprättas per den 31 december 2016.

Uppgift

Redogör för dina ställningstaganden kring hanteringen av detta fel i årsredovisningen för 2016.

Deluppgift 3.2 (5 p)

Bolaget är sedan starten för snart 50 år sedan verksamt över hela världen och har tre olika verksamhetsgrenar inom koncernen. Bland annat har bolaget, utöver sin produktion av färgmaskiner, även viss färgproduktion kvar. Historiskt har bolaget sett sin verksamhet som en helhet och aldrig funderat över redovisningsreglerna kring detta.

Uppgift

Redogör för hur bolagets olika verksamhetsgrenar och marknader påverkar bolagets finansiella rapportering med avseende på kraven i IFRS om segmentsredovisning och tilläggsupplysningar.

Deluppgift 3.3 (6 p)

Eftersom Färgutveckling AB är noterat på en reglerad marknad omfattas bolaget av Svensk kod för bolagsstyrning. Detta är dock ett nytt område för bolagets ekonomichef som därför vänder sig till dig för att rådgöra kring ett antal frågeställningar under framtagandet av bolagets bolagsstyrningsrapport.

Bolaget har sedan tidigare haft sin bolagsstyrningsrapport separat utanför årsredovisningen men har nu hört att det möjligen kan vara ett tillåtet alternativ att även ha denna som en del av årsredovisningen.

Bolaget redogör för ett antal omständigheter där man behöver din hjälp med vad som gäller enligt Svensk kod för bolagsstyrning:

- i) Avsaknad av revisionsutskott
- ii) Styrelsen har två suppleanter
- iii) Styrelsen består idag av fyra ledamöter varav tre har en koppling till grundarfamiljen
- iv) Plats och tidpunkt för årsstämma brukar meddelas på bolagets hemsida i början av februari
- v) Valberedningens ledamöter har inte formellt valts på stämman

Uppgift

- a) Redogör för om det är möjligt att ha bolagsstyrningsrapporten som en integrerad del av årsredovisningen samt hur valet påverkar din rapportering i revisionsberättelsen.
- b) Ta även ställning till om och hur ovanstående fem omständigheter överensstämmer med Svensk kod för bolagsstyrning.

Deluppgift 3.4 (5 p)

Vid den årsstämman 2017 deltar du som bolagets revisor. I samband med avsnittet där du föredrar revisionsberättelsen ställer några stämmodeltagare ett antal frågor till dig avseende revisionen, men också kring bolagets finansiella situation och bolagets relation till anlitade banker.

Uppgift

Redogör för hur du ställer dig till följande frågor:

- a) Hur ser eventuella rättigheter och skyldigheter ut för dig som bolagets revisor att delta vid årsstämman?
- b) Hur bör du som revisor besvara frågorna om den utförda revisionen och bolagets finansiella situation samt bolagets relation till anlitade banker?

Deluppgift 3.5 (5 p)

Du förbereder dig för att diskutera arvodesfrågor med styrelsen i Färgutveckling AB. Arvodet från din byrå fördelar sig enligt följande för 2016:

- Revision	450 tkr
- Skattetjänster	290 tkr
- Yttranden avseende emissioner	75 tkr
- Konsultationer i redovisningsfrågor	80 tkr
- Totalt	895 tkr

Uppgift

Om denna fördelning kommer att vara densamma under kommande år för bolaget, vilken effekt får de nya reglerna om arvodesbegränsningar? Från vilken tidpunkt kommer de nya reglerna att få effekt?